

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2018

**RELIGIESTUDIES V1
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 12 bladsye.

AFDELING A (VERPLIGTEND)**VRAAG 1**

1.1	1.1.1	B	(1)
	1.1.2	A	(1)
	1.1.3	D	(1)
	1.1.4	D	(1)
	1.1.5	B	(1)
	1.1.6	A	(1)
	1.1.7	C	(1)
	1.1.8	B	(1)
	1.1.9	B	(1)
	1.1.10	A	(1)
1.2	1.2.1	Monoteïsme	(2)
	1.2.2	Sinkretisme	
		• Sinkretisme verwys na twee verskillende geloofstelsels wat gekombineer word om 'n nuwe een te vorm. • Voorbeeld: Afrika Geïnisieerde Kerke, Sikhisme.	(2)
	1.2.3	Karma	
		• Dit is 'n Hindoe-oortuiging/geloof dat elke aksie 'n gevolg het, wat mag in 'n latere reïnkarnasie kan opduik. • Dit impliseer ook die gevolge van aksies. • Dit leer dat 'n persoon se aksies in die verlede vir sy/haar huidige omstandighede verantwoordelik is.	(2)
		Nirvana	
		• Dit is 'n staat van perfekte geluk en vrede in Boeddhisme. • Dit is die staat waarin begryp word dat daar geen individuele self of siel is nie.	
		LET WEL: Enige TWEE geldige antwoorde vir elke term moet gekrediteer word.	(2)
	1.2.4	Yin en Yang	(2)
	1.2.5	Rome	(2)

- 1.3 1.3.1 Onwaar: Modimo, Nkulunkulu, Mvelingqangi, Qamata
Enige relevante Afrika-naam moet gekrediteer word. (2)
- 1.3.2 Onwaar: Afrika Tradisionele Godsdienst (2)
- 1.3.3 Onwaar: Die ideaal in Theravada-Boeddhisme is dat die individu 'n lewe gerig op meditasie moet leef om sodoende verligting / geestelike ontwikkeling te bereik. (2)
- 1.3.4 Waar (2)
- 1.3.5 Onwaar: 'Maternaal' beteken om aan die moeder se kant van die familie verwant te wees / 'Paternaal' beteken om aan vaderskant verwant te wees. (2)
- 1.4 1.4.1 **Eendersheid/Ooreenkomste**
- Dieselfde te wees
 - Om ooreenkomste met 'n spesifieke godsdienst te toon
 - Om van dieselfde soort te wees, met dieselfde aard, dieselfde vorm (2)
- 1.4.2 **Ekumenisme**
- Verskillende godsdienste kan redelik vreedsaam saamleef, ongeag hul verskille.
 - Verskillende godsdienste werk aktief saam om sekere spesifieke doelstellings in die samelewing te bereik.
 - Dit is 'n Christelike beweging om eenheid onder Christelike denominasies te kweek.
 - Die Wêreldraad van Kerke is 'n direkte uitvloeisel van die Ekumeniese beweging. (2)
- 1.4.3 **Eenheid**
- Harmonie of eenstemmigheid tussen mense en/of godsdienste
 - Vreedsame naasbestaan van godsdienste
 - Erkenning van gemeenskaplike gronde tussen verskillende godsdienste (2)
- 1.4.4 **Vergelykbaarheid**
- Op soek na ooreenkomste en verskille in/tussen godsdienste
 - Twee of meer godsdienste kan vergelyk word
 - Dit kan implisiet of eksplisiet wees (2)
- 1.4.5 **Halaal**
- Dit beteken 'n toelaatbare daad in Islam.
 - Dit word dikwels gebruik om kos te beskryf wat vir Moslemverbruik toelaatbaar is.
- LET WEL:** Enige TWEE geldige antwoorde moet gekrediteer word. (2)

1.5	1.5.1	Jesus	(2)
	1.5.2	Bahá'u'lláh	(2)
	1.5.3	Taoïsme	(2)
	1.5.4	Moses	(2)
	1.5.5	Induna	(2)

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B**VRAAG 2****2.1 2.1.1 Mite**

- Bevat gewoonlik historiese en metaforiese materiaal.
- Die woord 'mite' kom van die woord 'mythos' wat 'woord' of 'fabel' beteken.
- Hul onthul die diepste waarhede oor skepping, lewe en dood. (4)

2.1.2 Geloof/Oortuigings

- Dit verwys na wat die volgelingen beweer die waarheid is.
- Dit is geloof wat die fondasies vorm om mense tot 'n gemeenskaplike doel saam te snoer en help om 'n gedeelde identiteit te skep.
- Geloof beteken om 'n ferm/vaste opinie te hê, bv. volgens die Joodse geloof is daar slegs een God genaamd Jehova.
- Dit verwys ook na die aanvaarding van iets, 'n feit, stelling of lering. (4)

2.1.3 Dogma

- Die konsep 'dogma' verwys na daardie geloofsoortuigings wat mense sonder twyfel moet aanvaar.
- Dit beteken 'n beginsel, leerstelling of geloofstelsel, veral waar dit deur 'n gemeenskaplike godsdienstige gesag/otoriteit vasgestel is.
- Dogma word voorgehou deur 'n gemeenskaplike godsdienstige gesag/otoriteit soos gegrond op goddelike inspirasie. (4)

2.1.4 Uniekheid

- Dit is daardie eienskappe wat die godsdienste verskillend van ander godsdienste maak/onderskei van ander godsdienste.
- Dit is daardie eienskappe waarvolgens dit identifiseerbaar is as 'n verskillende godsdienste. (4)

2.1.5 Doktrines

- Die term 'doktrine' is sinoniem vir 'leer'.
- Verwys meer na die rol van intellektuele in godsdienstige gemeenskappe om godsdiensoortuigings te vind en in samehangende filosofiese patrone te organiseer.
- 'n Stel godsdienstleringe/-beginsels of oortuigings.
- Doktrine/Leerstellings word soms betwis.
- Dit het nie 'n negatiewe konnotasie nie.

LET WEL: Ander relevante voorbeelde moet gekrediteer word. (4)

2.2 2.2.1 Aard van goddelikheid in die Christelike godsdiens

Dit leer dat:

- God die skepper van die heelal is.
- God is almagtig ('omnipotent') wat beteken dat Hy magtig is.
- God is alwetend ('omniscient') wat beteken Hy sien alles.
- God is 'n Gees.
- God gee om en is liefdevol.
- God word gesien/verstaan as die Heilige Drie-Eenheid wat verwys na God die Vader, God die Seun en God die Heilige Gees.

Ander relevante antwoorde moet gekrediteer word. (10)

2.2.2 Afrika Tradisionele Godsdiens

- Afrika-filosofie staan sentraal in die ATG en beweer dus dat '*umntu ngumntu ngabantu*'.
- Dit leer dat mense afhanklik van mekaar is.
- Dit bevorder deel en omgee vir mekaar. ('sharing and caring')
- Dit bevorder die praktyk genaamd '*ilima*'.
- Dit ondersteun ook '*inqoma*'.

Ander relevante antwoorde moet gekrediteer word. (10)

2.3 VYF gemeenskaplike oortuigings van Abrahamitiese godsdienste

- Hulle glo almal in een God.
- Hulle glo almal in lewe na die dood.
- Hulle glo in die Oordeelsdag.
- Hulle glo aan geopenbaarde geskrifte.
- Hulle glo in die bestaan van profete.
- Hulle glo in die bestaan van engele.

Enige ander unieke kenmerke van die Abrahamitiese gelowe moet aanvaar word. (10)
[50]

VRAAG 3

- 3.1
- In 2012 is 'n kort film met die naam *Innocence of Muslims* op YouTube vrygestel.
 - Dit was 'n aanval op die karakter van die Profeet Mohammed.
 - Dit het tot gewelddadige betogings in baie Moslemlande gelei.
 - Aanvanklik is berig dat die film deur Jode in die VSA gemaak en befonds is.
 - Later is uitgevind dat dit deur 'n Koptiese Christen wat in die VSA woon, gemaak is.
 - Dit is deur 'n Christelike maatskappy met die naam 'Media for Christ' befonds.
 - Hierdie film het tot verhoogde spanning tussen Christene en Moslems gelei.
 - Media moet sensitief, onpartydig en objektief wees. (12)
- 3.2
- Sosialemedia-maatskappye behoort 'n beleid van geen verdraagsaamheid teenoor/van godsdienstige beledigings te handhaaf.
 - Daar moet ernstige sanksies wees teen rekeninghouers wat die media misbruik (bv. vries die rekening, rapporteer aan die owerhede, ens.).
 - Godsdienstige organisasies moet vennootskappe met sosialemedia-maatskappye aangaan om boodskappe wat moontlik beledigend kan wees, te monitor.
 - Anonieme boodskappe wat enige godsdiens beledig, moet belet/verbied word.
- LET WEL:** Enige ander geldige strategieë moet aanvaar word. (8)
- 3.3
- Uitgewers/Redakteurs bepaal uitsluitlik watter gebeure nuuswaardig is.
 - Hulle behoort ook te bepaal ook hoe belangrik die gebeure is en hoeveel nuusdekking dit verleen word.
 - Die media probeer om nie hul borge/adverteerders te beledig nie, omdat dit hul wins kan laat daal.
 - Die media gebruik sensasie omdat dit verkope aanmoedig.
 - Groot mediamatskappye besit verskeie media-afsetpunte. Al hierdie afsetpunte sal dieselfde opinie weergee.
 - Vir die niksvermoedende leser lyk dit asof verskillende redakteurs almal oor 'n saak saamstem, terwyl dit in werklikheid die opinie van slegs een mediahuis is.
- LET WEL:** Enige ander geldige strategieë moet aanvaar word. (10)

- 3.4 • Een voorbeeld hiervan is die staatsbeheerde SAUK.
- Die SAUK se radio- en televisieprogramme bevorder die beginsel van godsdienstige verdraagsaamheid, soos in die Suid- Afrikaanse Grondwet vervat is.
 - Voorbeelde van sulke programme is '*Issues of Faith*' en die daaglikse oggendgebede.
 - Ander media het verskillende mandate oor verskillende godsdienste.
 - Bv. *The Hindu*, wat 'n pro-Hindoe koerant is, het in 2006 nie kommentaar gelewer oor die Profeet Mohammed spotprente nie.
 - Dit is egter uitgesproke oor sake rakende Hindoe-waardes.
 - 'n Duitse koerant, *Die Welt*, het gesê dat Moslems sulke spotprente moet aanvaar, omdat ander godsdienste van hulle stigters is.
 - In die Soedannese konflik het die Westerse media die oorlog as konflik tussen die Moslem-noorde en die Christen-suide beskryf.
 - Eintlik was die oorlog nie godsdienstig nie, maar eerder ekonomies, met Moslems aan beide kante.
 - Dit blyk duidelik uit die feit dat daar steeds gewapende konflik in Suid-Soedan is, selfs na hul onafhanklikheid van Soedan.
 - Die mediadekking oor die Katolieke Kerk handel die afgelope jare meestal oor kindermishandeling deur geestelike leiers. Die positiewe bydraes van die kerk word geïgnoreer.
 - Plaaslike media soos *Isolezwe* en *Ilanga* kies kant in hul dekking oor die interne verskille in die Nasaret Baptistekerk (Shembe).
 - Ukhozi, wat meestal stedelike luisteraars het, gee gereeld dekking aan die nuwe Christelike faksie. Die gee min of geen dekking aan die Ebuhleni faksie nie.

LET WEL: Enige ander relevante voorbeelde van vooroordeel in die media rakende godsdienssake moet gekrediteer word.

(20)
[50]

VRAAG 4

- 4.1
- Tydens die apartheids-era is slegs die Christelike godsdiens as staatsgodsdiens aanvaar./ Die Christendom was die dominante godsdiens.
 - Christelike Nasionale Onderwys was die staat se onderwysbeleid.
 - Staatsfondse is gebruik om slegs die salarisse van sekere Christen-leraars te betaal.
 - In 'n demokratiese Suid-Afrika geniet alle godsdienste gelyke status.
 - Religiestudies is 'n NSS-vak wat verskillende godsdienste bestudeer.
 - Dit het Bybelkunde en ander vakke wat slegs op een godsdiens gefokus het, vervang.
 - Vryheid van godsdiens is in ons Grondwet verskans.
 - By alle staats- en amptelike byeenkomste, is gebede óf universeel óf multigodsdienstig van aard.
 - SA is 'n sekulêre staat.
 - Godsdienstige verdraagsaamheid word bevorder.
 - Godsdienstige pluralisme word bevorder.

LET WEL: Ander relevante antwoorde moet gekrediteer word.

(18)

4.2 **VOORBEELD 1: Judaïsme**

- Gelukkig is diegene wat geregtigheid handhaaf en te alle tye regverdig optree. (Tehillim/Psalm 106:3)
- Wanneer 'n vreemdeling in jou land woon, moet jy hom nie sleg behandel nie. (Levitikus 19:33)
- Het ons nie almal een Vader nie? Het een God ons nie geskep nie? (Maleagi 2:19)
- Judaïsme bevorder/moedig wedersydse respek aan.
- Dit bevorder die toepassing van die reg tot waardigheid van almal.
- Vaderskap in Judaïsme sluit alle nasies van die wêreld in ('embrace').

LET WEL: Ander relevante antwoorde moet gekrediteer word.

VOORBEELD 2: Afrika Tradisionele Godsdiens

- Afrika Tradisionele Godsdiens glo in Ubuntu.
- Dit leer dat '*umntu ngumntu ngabantu*'.
- Dit bevorder respek vir alle mense.
- Almal in Afrika Tradisionele Godsdiens word met waardigheid behandel.
- Dit is 'n stamgebaseerde godsdiens.
- Dit veroordeel enige diskriminasie-handeling in die gemeenskap.
- Dit veroordeel moord.

LET WEL: Ander relevante antwoorde moet gekrediteer word.

Relevante leerstellings van hierdie en ander godsdienste moet aanvaar word.

(12)

- 4.3
- Godsdiensvryheid verwys na 'n situasie waar verskillende godsdienste vry is om hul godsdienste uit te leef.
 - Elkeen het die reg tot vryheid van gewete, godsdienste, denke, geloof en opinie. Die godsdienstige regte van die ander moet egter te alle tye gerespekteer word.
 - Godsdiensoefening kan by enige staatsinstelling plaasvind, mits dit op gelyke basis gebeur.
 - Bywoning moet vry en vrywillig wees.
 - Persone wat aan 'n godsdienstige gemeenskap behoort, het die reg om dit te geniet om hul godsdienste uit te leef en om godsdienstige verhoudings/assosiasie met ander instellings in die burgerlike samelewing te handhaaf.

LET WEL: Enige relevante punte moet aanvaar word.

(10)

4.4 **VOORBEELD 1: Hindoeïsme**

- Die wet van 'karma' verwys na die gevolge van aksies of dade.
- Dit leer dat 'n persoon se aksies in die verlede vir sy/haar huidige omstandighede verantwoordelik is.
- Elke persoon is verantwoordelik vir sy of haar eie toekoms en kan dit deur berou en goeie dade verander.
- Hindoes glo dat mense verskil met betrekking tot die graad van geestelike verligting ('spiritual enlightenment') en daarom is hul meer verdraagsaam teenoor ander godsdienste.
- Hindoes glo dat elke geloofstelsel, ongeag die aard daarvan, as 'n mindere/meer geringe vorm van Hindoeïsme beskou kan word.

VOORBEELD 2: Judaïsme

- Wette wat Joodse gelowiges in staat stel en leiding gee oor hoe om verdraagsaam teenoor mense van ander godsdienste te wees.
- 'n Belangrike deel van Joods-wees is om diegene in nood te help.
- Die versameling wette en reëls wat verwys na alle aspekte van Jode se lewens, word die Mitzvot genoem.
- Judaïsme leer vergifnis van alle mense.
- Dit leer ook dat alle mense gerespekteer/geag moet word.
- Judaïsme leer mense van God se liefde.

(10)

[50]

VRAAG 5**5.1 5.1.1 Die Program vir Christen-Moslem Verhoudinge in Afrika (PROCMURA)**

- Dit is die oudste, baanbreker intergeloofsorganisasie in Afrika.
- Die fokus is spesifiek/veral op Christene se verhouding met Moslems.
- Dit is in 1959 gestig.
- PROCMURA probeer om die volgende binne die kerke in Afrika te bevorder:
 - Om die evangelie binne 'n intergeloofsomgewing uit te dra.
 - Om konstruktiewe betrokkenheid by Moslems vir vrede te bevorder.
 - Van die programme wat die organisasie bestuur, is daar diegene wat gerig is op vroue, die jeug, opvoeding, vrede en versoening.

(10)

5.1.2 Intergeloof Aksie vir Vrede (IFAPA)

- Bring godsdienstige komitees, die burgerlike gemeenskap, die privaatsektor en regerings saam.
- Dit sluit ook in die magtiging van vergaderings van godsdiensteleiers wat IFAPA-besluite neem.
- Sub-streek konferensies ('summits').
- Stig en registreer nasionale takke.
- Om intergeloofafvaardigings na konflikgebiede te stuur.
- Het deelgeneem aan die wetgewende verkiesings in Togo.
- Het uitruilbesoeke tussen landmynslagoffers en oorlewendes van Ethiopië, Suid-Soedan en Uganda gereël.
- Het aan die 'World Social Forum' wat in Kenia in 2007 gehou is, deelgeneem.
- Het die 'IFAPA Women Network' gestig.
- Het die 'Youth Network' gestig.
- Het die 'A Mother's Cry for a Healthy Africa' van stapel gestuur.

(10)

5.1.3 Raad vir Godsdienstige Leiers in Afrika (ACRL) / Ook bekend as 'Religions for Peace' (RFP)

- In 2002 gestig en is die grootste en mees verteenwoordigende multi-godsdienplatform in Afrika.
- Die visie is om godsdienstige leiers en hul gemeenskappe saam te snoer in 'n gesamentlike verbintenis tot vrede.
- Die organisasie se rigtinggewende beginsels is:
 - Om godsdienverskille te respekteer, op te tree teenoor diep- en wydgesetelde gedeelde morele belange en waardes.
 - Om die identiteit van elke godsdiensgemeenskap te behou.
 - Om die verskillende wyses waarop godsdiensteleiers gemeenskappe in Afrika georganiseer is, te respekteer.
 - Om multigodsdienstige strukture wat plaaslik gelei word binne die RFP-netwerke op die kontinent, te ondersteun.
 - Om die beginsels van verteenwoordiging, byvoeging en eenheid te behou.

LET WEL: Ander relevante antwoorde moet aanvaar word.

(10)

5.2 5.2.1 MIV en Vigs:

- Vigs-pasiënte word versorg.
- Vigs-pasiënte word ook ondersteun, meesal in gebed, deur lede wat verskillende godsdienste verteenwoordig. (4)

5.2.2 Antipornografie optog:

- Verteenwoordigers van Suid Afrikaanse godsdienste sowel as hul volgelinge, het 'n optog teen pornografie na die Parlement gelei, om 'n skreiende aanval op dit te maak.
- Hul glo dat dit hul morele plig is. (4)

5.2.3 Noodlyn '(Lifeline)'

- Hierdie organisasie is betrokke by berading van almal wat behoefte daartoe het.
- Hulle nooi ook deernisvolle en moedige individue om dialoog in elke gemeenskap te begin.
- Die vrywilligers dra hulle skofte aan hul Opperwese op. (4)

5.2.4 Openbarevakansiedag-vieringe:

- Almal neem aan openbarevakansiedag-vieringe deel en by die opening van funksies word gebede gedoen sonder dat daar teen enige godsdiens gediskrimineer word.
- Die gebede kan deur 'n ghoeroe, 'n priester, 'n pastoor of 'n imam gedoen word.
- Elke persoon kan sy/haar heilige dae vier sonder diskriminasie.
- Werkers werk in die plek van die volgelinge van ander godsdienste op hulle feesdae. (4)

5.2.5 Multi-geloofsdienste:

- Dienste wat in 'n plaaslike kerk gehou word en alle gelowe word daarheen genooi.
- Vier enige aspekte van menseregte. (4)

LET WEL: Ander relevante antwoorde moet aanvaar/gekrediteer word.

[50]

TOTAAL AFDELING B: 100
GROOTTOTAAL: 150